

ПЛАТФОРМА 5
МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ
ТУРБУЛЕНТНОСТІ: ІМПЕРАТИВИ ЗРОСТАННЯ, РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ТА
СТАЛОГО РОЗВИТКУ

УДК 330.34:502.131.1

Ольшанська О. В., д.е.н., професор,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОДЕЛЕЙ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В
КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Поглиблення глобальних економічних дисбалансів, загострення екологічних проблем, ресурсні обмеження та технологічні зміни зумовлюють необхідність переосмислення сучасних моделей економічного зростання. Традиційна модель розвитку, орієнтована переважно на інтенсивне використання природних ресурсів, масштабування виробництва та кількісне зростання макроекономічних показників, дедалі більше демонструє свою вразливість в умовах сучасних викликів [1-6]. Формування нової економічної парадигми пов'язане з переходом до принципів сталого розвитку, у межах яких економічна ефективність поєднується з екологічною безпекою, соціальною збалансованістю та інноваційною модернізацією.

Трансформація моделей економічного зростання відбувається під впливом структурних змін у глобальній економіці. Світове господарство поступово переходить від індустріально-сировинної моделі до економіки знань, цифрових технологій та інноваційних систем управління. У таких умовах ключовими чинниками економічного розвитку стають інтелектуальний капітал, технологічні інновації, цифровізація та ефективність використання ресурсів. Конкурентоспроможність держав визначається вже не лише виробничим потенціалом, а здатністю швидко адаптуватися до глобальних трансформацій та формувати стійкі моделі розвитку [2-4].

Особливу роль у трансформації економічного зростання відіграє цифровізація економіки, де використання штучного інтелекту, великих масивів даних, цифрових платформ, автоматизованих систем управління та інноваційних технологій суттєво змінює структуру виробничих процесів і міжнародної економічної взаємодії. Так, цифрова економіка забезпечує підвищення

продуктивності, оптимізацію використання ресурсів та формування нових моделей створення доданої вартості, але водночас, цифрова трансформація потребує модернізації інституційного середовища, розвитку цифрової інфраструктури та формування сучасних професійних компетентностей.

Важливого значення набуває екологічна складова економічного розвитку, коли кліматичні зміни, виснаження природних ресурсів та зростання екологічних ризиків актуалізують необхідність переходу до низьковуглецевої моделі економіки. У міжнародній практиці дедалі активніше впроваджуються механізми декарбонізації виробництва, розвитку відновлюваної енергетики, екологічного фінансування та циркулярної економіки. Такі підходи формують основу нової моделі економічного зростання, орієнтованої на ресурсоефективність, мінімізацію екологічного навантаження та забезпечення довгострокової стійкості економічних систем [4-6].

Суттєвої трансформації зазнає й міжнародна фінансова система. Інвестиційна політика дедалі більше орієнтується на принципи екологічної та соціальної відповідальності. У світовій практиці активно розвиваються механізми сталого фінансування, «зелені» інвестиції, екологічні облігації та фінансові інструменти підтримки інноваційних проєктів. У результаті формується нова модель фінансової взаємодії, у межах якої інвестиційна привабливість визначається не лише прибутковістю, а й рівнем екологічної та соціальної стійкості економічних систем.

Важливим елементом трансформації моделей економічного зростання є розвиток циркулярної економіки, коли на відміну від традиційної моделі виробництва та споживання, циркулярний підхід передбачає повторне використання ресурсів, мінімізацію відходів та формування замкнених виробничих циклів, що сприяє підвищенню ресурсної ефективності, скороченню екологічних втрат та забезпечує формування нових конкурентних переваг у глобальному економічному середовищі. Особливого значення набуває розвиток людського капіталу – сучасна економіка потребує нової системи професійних компетентностей, орієнтованих на інноваційність, цифрову адаптивність, міждисциплінарність та стратегічне мислення, де освітні системи поступово трансформуються відповідно до потреб економіки знань, що передбачає розвиток цифрової освіти, інтеграцію науки та бізнесу, підтримку дослідницької діяльності та формування культури безперервного навчання [1-6].

Глобальні кризові процеси також посилюють значення економічної резильєнтності як важливого елемента сучасних моделей розвитку. Економічні системи повинні бути здатними не лише забезпечувати економічне зростання, а

й підтримувати стабільність у періоди криз, швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища та формувати механізми стратегічного відновлення. Саме тому сучасні моделі економічного розвитку дедалі більше орієнтуються на принципи адаптивного управління, диверсифікації економіки та зміцнення внутрішнього інноваційного потенціалу.

Для України трансформація моделей економічного зростання має стратегічне значення в умовах післявоєнного відновлення та європейської інтеграції, оскільки формування нової економічної моделі повинно базуватися на інноваційній модернізації, цифровізації, розвитку екологічно орієнтованих виробництв та інтеграції до європейського економічного простору. Особливий потенціал мають біоекономіка, високотехнологічні сектори, відновлювана енергетика, цифрова інфраструктура та інноваційні кластери, здатні забезпечити структурне оновлення економіки та підвищення її міжнародної конкурентоспроможності.

Отже, трансформація моделей економічного зростання в контексті сталого розвитку є закономірною відповіддю на сучасні глобальні виклики. У сучасних умовах економічне зростання повинно ґрунтуватися не на екстенсивному використанні ресурсів, а на інноваціях, цифрових технологіях, екологічній стійкості та розвитку людського капіталу. Поєднання економічної ефективності, соціальної відповідальності та екологічної безпеки формує основу нової моделі розвитку, здатної забезпечити довгострокову конкурентоспроможність та стійкість економічних систем.

Література

1. Томашук, І. В., Германюк, Н. В., & Коваль, Н. І. (2025). Інституційні стратегії розвитку інновацій як інструменти сталого економічного зростання. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*, № 1, С. 113-128.
2. Дармограй, Д. В. (2025). Інтенсифікація розвитку зеленої енергетики як чинник економічної трансформації та сталого зростання: концептуальні та методологічні основи оцінювання. *Економічний вісник Донбасу*, № 3, С. 214-228.
3. Грод, М. І., & Резнікова, Н. В. (2023). Циркулярна економіка у концепті сталого розвитку: парадокси міжнародного макроекономічного середовища та фінансування зеленого зростання. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*, № 7-8, С. 155-166.
4. Верстяк, А., & Верстяк, О. (2024). Механізм забезпечення сталого еколого-економічного зростання України в умовах євроінтеграції та повоєнної

відбудови. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*, Вип. 3, С. 52-62.

5. Башлай, С. В., Сохацька, О. М., & Рубан, О. О. (2024). Вплив зеленої економіки на стале зростання та економічну стійкість країни: переваги та виклики. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки*, № 7(1), С. 27-35.

6. Кивлюк О., Гарбар, Г., Пунченко, О., Арабаджиев, Д., Андрюкайтене, Р. (2024). Філософія сталого розвитку в умовах цифрової трансформації як основа збалансованого економічного зростання, соціального добробуту та екологічної стійкості. *Humanities studies*, Вип. 21, С. 45-54.

УДК 330.34:502.131.1:339.9

Пузирьова П. В., д.е.н., професор,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується високим рівнем глобальної нестабільності, що проявляється у фінансових кризах, геополітичних конфліктах, кліматичних змінах, енергетичних ризиках, цифрових трансформаціях та посиленні соціально-економічної нерівності. Глобальна економічна турбулентність суттєво впливає на функціонування національних економік, міжнародних ринків, фінансових систем та глобальних ланцюгів створення вартості. У цих умовах концепція сталого розвитку набуває особливого значення як стратегічна модель забезпечення економічної стабільності, екологічної безпеки та соціальної збалансованості [1-7].

Сталий розвиток передбачає гармонійне поєднання економічних, соціальних та екологічних компонентів розвитку з метою забезпечення довгострокової стабільності та ефективного використання ресурсів. У сучасних умовах дана концепція розглядається не лише як екологічна стратегія, а як комплексний механізм адаптації економічних систем до глобальних викликів та кризових процесів [1; 2; 3]. Реалізація принципів сталого розвитку дозволяє підвищити стійкість економіки, мінімізувати ризики ресурсної залежності,